

Linnea Hanning
Telefon: 08-508 25 652

Socialnämnden
2020-08-25

Motion (SD) om att klarlägga Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 2020/393

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen från (SD) om att klarlägga Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) till socialförvaltningen. I motionen föreslås att staden ska tillsätta en utredning för att klarlägga stadens kostnader för nyanlända, flyktinginvandring och illegala invandrare. Det föreslås vidare att utredningen även ska klarlägga om den nämnda invandringen skapar undanträngningseffekter för stadens kommuninvånare.

Personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige omfattas av lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), Den som omfattas av LMA har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Personer som inte har rätt att vistas i Sverige omfattas fortsatt av LMA, även om de förlorat sin dagersättning från Migrationsverket vilket innebär att rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen saknas. Kommunernas mottagande av nyanlända, både de som bosätter sig själv och som anvisas via Migrationsverket, finansieras genom statsbidrag.

Det sociala verksamhetssystemet i Stockholms stad stödjer inte framtagande av statistik kring specifika målgrupper som till exempel papperslösa eller nyanlända personer. Statistik kan endast hämtas fördelat på försörjningshinder, d.v.s. av vilken anledning den sökande inte kan försörja sig själv, såsom arbetslöshet eller sjukdom.

Staden och socialförvaltningen arbetar efter Agenda 2030 som bland annat innefattar en strävan efter en väl fungerande välfärd som ger jämlika livsvillkor, allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Att tillsätta en utredning för att kartlägga kostnader utifrån migrationsstatus följer inte den principen. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att klarlägga Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare från Peter Wallmark (SD) och Martin Westmont (SD) till socialnämnden för yttrande. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt Södermalms stadsdelsnämnd. Yttrande ska lämnas senast 2020-08-31.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 20 augusti 2020. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 19 augusti 2020.

Ärendet

Motionärerna menar att kommunerna har fått ta ett stort ansvar för de ekonomiska konsekvenserna av den statliga invandringsspolitiken i Sverige, och att den statliga ersättning som kommunerna får är för liten och tidsbegränsad. Motionärerna önskar få uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna för Stockholms stads ekonomi som förda politik medför. Exempel är kostnader för skolor, lärare, socialtjänst, bostäder och mångkulturella projekt.

Motionärerna förslår att kommunfullmäktige beslutar att tillsätta en utredning för att klarlägga stadens kostnader som sammanhänger

med mottagandet av nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare. Motionärerna föreslår vidare att utredning även ska klargöra om den om den nämnda invandringen skapar undanträngningseffekter för stadens kommuninvånare i form av ökad köbildning till bostads- och välfärdstjänster.

I utredningen ska det ingå representanter för samtliga partier i kommunfullmäktige och knyts olika experter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialnämnden har i uppdrag att bistå arbetsmarknadsnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder och ansvariga myndigheter samordna stadens mottagande av nyanlända och vara pådrivande i arbetet för att förbättra och påskynda nyanländas etablering och inkludering i samhället. Socialförvaltningen begränsar sina synpunkter till de delar i motionen som direkt berör socialförvaltningens samt socialtjänstens uppdrag.

Asylsökande

Det är Migrationsverket som ansvarar för asylmottagandet i Sverige. Personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige omfattas av lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), vilket innebär att migrationsverket ansvarar för försörjning och boende för målgruppen asylsökanden. Den som omfattas av LMA har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär (1 § andra stycket LMA).

Illegala invandrare

Socialförvaltningen benämner denna grupp i riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd som *Personer som inte har tillstånd att vistas i Sverige* (papperslösa).

Personer som inte har rätt att vistas i Sverige omfattas fortsatt av LMA, även om de förlorat sin dagersättning från Migrationsverket. Således innebär det att rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen saknas. Även om personer som omfattas av personkretsen enligt LMA inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL har socialtjänsten enligt 2 kap 1 § SoL det yttersta ansvaret för alla som vistas i kommunen. Det yttersta ansvaret innebär till exempel att ge stöd och hjälp i akuta situationer. I Stockholms stad har kommunfullmäktige beslutat att nödbistånd kan beviljas till personer som inte har tillstånd att vistas i Sverige i form av exempelvis matpengar, vidare kan bistånd till eventuella barn

beviljas upp till riksnorm. Med hänsyn till barnets bästa kan även bistånd beviljas till en rimlig hyreskostnad som utgår från barnets behov. Bistånd till denna målgrupp beviljas i så fall enligt 4 kap 2 § SoL.

Nyanlända

Asylsökande som beviljats uppehållstillstånd kallas nyanlända och omfattas av den kommunala servicen. Många nyanlända ordnar sitt boende på egen hand och folkbokför sig i en kommun. De som inte ordnar eget boende bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden i väntan på att anvisas ett boende i en kommun.

Antal och fördelning av nyanlända som ska anvisas enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, under ett år beslutas av regeringen. Länsstyrelserna har sedan i uppdrag att fördela anvisningstalet mellan länets kommuner. I fördelningen tas hänsyn till faktorer som arbetsmarknad, befolkningsstorlek, egenbosättning, antal ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. En person brukar definieras som nyanländ under hela etableringstiden som kan uppgå till 36 månader.

Kommunernas mottagande av nyanlända, både de som bosätter sig själv och som anvisas via Migrationsverket, finansieras genom statsbidrag. Det innebär att staten ersätter kommunen för vissa kostnader kopplat till mottagandet, dels genom schablonbelopp som utgår från folkbokföringen och betalas ut automatiskt och dels genom att ersätta vissa kostnader som kommuner särskilt ansöker om.

Staden får schablonersättning för varje mottagen person med uppehållstillstånd som betalas ut under en tvåårsperiod. Schablonbeloppet ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer, till exempel mottagande och praktisk hjälp vid bosättning, särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg med mera utbildning i svenska för invandrare, anpassad kommunal vuxenutbildning för nyanlända som omfattas av förordningen om etableringsinsatser, samhällsorientering, tolk andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället, samt vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Kommunen får utöver det ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd som kan uppstå innan den första

etableringsersättningen beviljas av Arbetsförmedlingen. Kommuner kan också ansöka om ersättning för vissa kostnader de har för personer som fått uppehållstillstånd, till exempel för stöd och hjälp i boendet, varaktig hälso- och sjukvård samt för kostnader för äldre, sjuka och funktionshindrade.

Det sociala verksamhetssystemet i Stockholms stad stödjer inte framtagande av statistik kring specifika målgrupper som till exempel papperslösa eller nyanlända personer. Statistik kan endast hämtas fördelat på försörjningshinder, d.v.s. av vilken anledning den sökande inte kan försörja sig själv, såsom arbetslöshet eller sjukdom.

Staden och socialförvaltningen arbetar efter Agenda 2030 som bland annat innefattar en strävan efter en väl fungerande välfärd som ger jämlika livsvillkor och bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Sammanfattningsvis ser förvaltningen inte att det finns skäl för staden att tillsätta föreslagna utredning. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Bilaga

Motion om att klarlägga Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare